

2017-14594

Gemeentelijk Rioleringsplan Zwijndrecht, planperiode 2018-2022

3 oktober 2017

Aan de leden van de raad,

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor op grond van artikel 4.22 Wet Milieubeheer te besluiten tot het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan Zwijndrecht 2018-2022, waarbij de rioolheffing in 2018 toeneemt met 3% (inclusief inflatie) en vanaf 2019 jaarlijks toeneemt met 3%, exclusief de verwachte inflatie.

De a.i. secretaris,

De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

.

De griffier,

De voorzitter,

portefeuillehouder: Kreukniet, R. ; Kamsteeg, A.
informatie: Angelique van Ek
telefoon: 078 770 36 38
e-mail: aek@zwijndrecht.nl
bijlagen: 2
ter inzage:

Toelichting

Inleiding

Voor het inzamelen en afvoeren van afvalwater, hemelwater en overtollig grondwater uit de woonomgeving zijn voorzieningen nodig. Aanleg en beheer van deze voorzieningen is een gemeentelijke taak die wettelijk is vastgelegd en moet worden verankerd in een gemeentelijk rioleringsplan (GRP). In dit GRP dient de gemeente, voor een bepaalde planperiode vast te leggen op welke wijze zij invulling geeft aan de zorgplichten ten aanzien van afvalwater, hemelwater en grondwater en wat de financiële consequenties hiervan zijn.

De planperiode van het huidige GRP loopt aan het einde van 2017 af. Gelet hierop is eind 2016 gestart met het opstellen van een nieuw GRP (2018 – 2022). Het ontwerp van dit GRP is als bijlage bijgevoegd.

Onderstaand leest u een korte samenvatting van de belangrijkste punten uit dit ontwerp-GRP.

Aanwezige voorzieningen

In Zwijndrecht ligt ruim 206 km vrijvervalriolering, 32 kilometer pers- en drukleiding, 15 kilometer drainage, 132 pompputten en kleine gemalen en 51 gemalen. De vervangingswaarde hiervan is circa €200 miljoen.

Afvalwater/hemelwater

Om afvalwater en/of hemelwater te kunnen inzamelen en transporteren moet de riolering, de pompen, gemalen ed. voldoende groot, in goede staat en niet vervuild zijn. De huidige situatie voldoet slechts beperkt hieraan. Dit blijkt uit de inspecties en uit zich onder andere in het verzakken en verslechteren van de bovenliggende wegconstructies en wegbedekking, het afbreken van huisaansluitingen, wateroverlast op straat en het aantal overstortingen van afvalwater in oppervlaktewater bij hevige regenval. Gelet hierop moeten riolen en of gemalen worden gerepareerd, gerenoveerd of vervangen.

In dit GRP is opgenomen dat we de levensduur van de riolering zo lang mogelijk rekken door reparaties en/of renovaties. In dit GRP is er vanuit gegaan dat de vrijvervalriolering gemiddeld genomen na 60 jaar wordt vervangen. We gaan echter pas vervangen als het echt niet anders kan. Alvorens riolering wordt vervangen, vindt altijd afstemming plaats met andere projecten in de openbare ruimte (IBOR). Met behulp van beslisbomen maken we, samen met wegbeheer, de afweging tussen renoveren en vervangen, waarbij de integraliteit een afwegingsfactor is. De andere disciplines sluiten in hun onderhoudscycli aan bij deze grootschalige werkzaamheden. Door deze aansluiting en koppeling kan binnen het onderhavige plangebied niet alleen het riool vervangen worden maar kan op een effectieve en efficiënte wijze de gehele openbare ruimte van het plangebied gerevitaliseerd worden. Daarnaast biedt een samenwerking tussen de verschillende disciplines de mogelijkheid om rekening te houden bij de inrichting van de (nieuwe) openbare ruimte met eventuele wensen van de bewoners/gebruikers.

De investeringen voor het vervangen van de riolering zijn opgenomen in het investeringsprogramma (IP). Vanwege de vele afhankelijkheden waar een

vervangingsproject mee te maken heeft, zien we uit ervaring dat niet alle geplande projecten in het genoemde jaar worden gerealiseerd. Gelet hierop zijn de in het IP opgenomen bedragen niet overgenomen, maar is op basis van voorgaande jaren een jaarlijks bedrag van 6 miljoen opgenomen voor de vervanging van de riolering tijdens de planperiode. Het blijkt namelijk dat we de afgelopen jaren gemiddeld rond de 6 miljoen aan rioolvervanging realiseren.

Naast de invoering van beslisbomen zijn in dit GRP, ten opzichte van het vigerende GRP, ook op een aantal andere punten de eisen aangescherpt. Deze eisen zijn aangescherpt op basis van ontwikkelingen en onderzoeken die de afgelopen periode hebben plaats gevonden. Zo worden er bij het beheer en het vervangen van het riool duurzaamheidsaspecten geïmplementeerd indien deze zinvol en mogelijk zijn en wordt bij het verwerken van hemelwater rekening gehouden met de klimaatsverandering. Verder is ten opzichte van het vigerende GRP de gewenste situatie in het ontwerp GRP voor de rioleringszorg grotendeels gelijk gebleven.

Grondwater

In de Waterwet is geregeld dat de gemeente een inspanningsverplichting heeft voor het grondwater in openbaar gebied. Om hier invulling aan te geven leggen we bij geplande rioolwerkzaamheden binnen de bebouwde kom een drainagesysteem aan. Zonder drainerende middelen is de grondwaterstand in Zwijndrecht hoog. Particulieren zijn op eigen terrein verantwoordelijk om grondwaterproblemen te voorkomen en op te lossen. Om het voor de particulier mogelijk te maken deze verantwoording te nemen, is in het ontwerp GRP opgenomen dat de gemeente zoveel mogelijk informatie over het grondwater met de particulier deelt en overtollig grondwater in ontvangst neemt indien het probleem structureel is en dit de doelmatigste oplossing is. Hiervoor is in het ontwerp GRP een beslisboom opgenomen.

Klimaatverandering

Riolering die wordt aangelegd bij nieuwbouw en vervangingsprojecten wordt ontworpen om een (hevige) bui die éénmaal in de twee jaar voorkomt te verwerken en moet de komende 50-60 jaar haar werk doen. De rekenmethodiek die hiervoor tot voorkort werd gebruikt bij het ontwerp van de riolering, is als gevolg van de klimaatverandering niet meer toereikend en is gelet hierop in dit GRP aangepast aan de toekomstige neerslagverwachtingen van het KNMI.

Hiermee proberen we zoveel mogelijk schade en overlast te voorkomen. Er zullen echter altijd regenbuien vallen waartegen we geen maatregelen kunnen treffen. Gelet hierop zullen we in de komende planperiode kijken welke maatregelen we bovengronds kunnen treffen om de overlast van zware regenbuien zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast willen we inwoners en bedrijven attenderen op hun rol bij het opvangen en bergen van regenwater, zoals het voldoende groen houden/creëren van hun tuin.

Onbekende riolering

In dit GRP zijn ook kosten opgenomen voor het herstellen, beheren en vervangen van riolen die in particuliere grond liggen. Tijdens de huidige GRP periode is riolering ontdekt die niet was opgenomen in het rioolbeheersysteem. Een deel van deze riolen ligt in particuliere grond. Sommige riolen liggen onder woningen, schuren of bedrijfspanden en de diameter varieert tussen de 200mm en 900mm. Van veel van deze riolen is onbekend wie deze riolen destijds heeft aangelegd. Juridisch is niet duidelijk van wie deze riolering is en wie

verantwoordelijk is voor het beheer. De wet en de jurisprudentie verschaffen niet voldoende antwoord, daarom is in het GRP vastgelegd dat de gemeente onder voorwaarden eigenaar is van nog in gebruik zijnde riolen met een diameter groter dan 199mm, waarop meerdere panden/percelen hun afvalwater lozen en die gelegen zijn in particuliere grond.

Eerder genomen besluiten (met datum en nummer)

'Gemeentelijk rioleringsplan Zwijndrecht 2013-1017', welke op 4 februari 2014 is vastgesteld. (2013-12024)

Beoogd resultaat

1. Duurzame inzameling en transport/verwerking van afvalwater, hemelwater en overtollig grondwater.
2. Duurzaam beheer van het gemeentelijke rioolstelsel
3. Een betrouwbare partner voor de burgers en bedrijven in de gemeente.

Argumenten (30 secondenregel)

1. *Met het Gemeentelijk Rioleringsplan wordt een duurzame inzameling en transport/verwerking van afvalwater, hemelwater en overtollig grondwater bewerkstelligd en een duurzaam beheer van het gemeentelijk rioolstelsel.*
Riolering draagt namelijk bij aan de Volksgezondheid, de kwaliteit van de leefomgeving en beschermt de bodem, het grond- en oppervlaktewater
De aanleg en beheer van riolering zorgt dat verontreinigd afvalwater uit de directe leefomgeving wordt verwijderd en voorkomt de directe ongezuiverde lozing van afvalwater op bodem- of oppervlaktewater. Daarnaast zorgt riolering voor de ontwatering van de bebouwde omgeving door naast het afvalwater van huishoudens en bedrijven ook het overtollige regenwater van daken, pleinen, wegen e.d. en het overtollige grondwater in te zamelen en af te voeren.
2. *Uitgangspunt is dat met de verhoging van de rioolheffing een kostendekkend niveau wordt bereikt en de voorziening riolering niet negatief wordt.*
Met de jaarlijkse tariefsverhoging van 3% (exclusief de verwachte inflatie) wordt in 2029 een kostendekkend tarief bereikt waarbij de voorziening riolering niet negatief wordt.

Kantttekeningen/risico's

Voor het realiseren van de doelstellingen die in het ontwerp GRP zijn opgenomen, is in 2018 een stijging van 3% inclusief inflatie van het heffingstarief noodzakelijk en vanaf 2019 een jaarlijkse stijging van 3%, exclusief de verwachte inflatie. Zie financiën.

(Extern) draagvlak

Bij het opstellen van dit ontwerp GRP is het Waterschap Hollandse Delta betrokken geweest. Het waterschap heeft in een reactie aangegeven deze betrokkenheid prettig te hebben ervaren omdat de wijze waarop de gemeente de rioleringstaak uitvoert van directe invloed is op de waterkwantiteit en –kwaliteit van stedelijk afvalwater. Naast het waterschap zijn ook de Provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat schriftelijk om een reactie gevraagd op het concept GRP. Deze reacties zijn verwerkt in het ontwerp GRP.

Duurzaamheid

Afvalwater is meer dan een afvalstof. Er zitten nuttige grondstoffen en energie in die we kunnen gebruiken. Waar zinvol en mogelijk implementeren we deze duurzaamheidsaspecten. In dat kader is de afgelopen periode een onderzoek naar het terugwinnen van energie uit rioolwater (riothermie) uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat het gebruik van riothermie niet mogelijk/zinvol was. Daarnaast is in de afgelopen GRP periode ingezet op het duurzaam vervangen en beheren van de riolering. Zo wordt riolering waar mogelijk gerenoveerd in plaats van vervangen, wat graafwerk, transport en grondstoffen scheelt. Om hier meer eenheid in te creëren zal in de komende GRP periode in de beslisbomen een duurzaamheidsafweging, in de vorm van een omslagpunt worden bepaald, waarmee een afweging kan worden gemaakt tussen renoveren, vervangen of extra onderhoud.

Daarnaast zal gezamenlijk met het waterschap in de komende GRP periode worden onderzocht hoe we het energieverbruik van de gemalen kunnen verminderen door vervuiling van de pompen met vet en de instroom van bijvoorbeeld oppervlaktewater tegen te gaan.

Aanpak/uitvoering/evaluatie

N.v.t.

Communicatie/publicatie

Na vaststelling van dit GRP zal dit plan tezamen met het raadsbesluit worden toegezonden aan het Waterschap Hollandse Delta, Provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat. Tevens zal na vaststelling in één of meerdere dag- of weekbladen die in de gemeente worden verspreid bekend worden gemaakt hoe burgers kennis kunnen nemen van de inhoud van dit GRP.

Personeel/organisatie/SCD

N.v.t.

Financiën

Kostendekking – rioolheffing

De rioolheffing is een gesloten systeem. Geld dat wordt binnen gehaald aan rioolheffing mag alleen gebruikt worden voor het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken voor grondwater, hemelwater en afvalwater. De in enig jaar te veel ontvangen rioolheffing wordt in de voorziening riolering gestort en de te weinig ontvangen rioolheffing wordt uit de voorziening riolering gehaald. De voorziening riolering mag niet negatief worden.

Uiteraard hebben de keuzes die in het ontwerp GRP zijn gemaakt voor de vervanging, beheer en onderhoud van het rioolsysteem, consequenties voor de kostendekking en dus voor de hoogte van de rioolheffing voor de komende jaren. Vooral de noodzakelijke vervangingsinvesteringen brengen forse financiële consequenties met zich mee.

Besparing van de kosten is één van de mogelijkheden om de hoogte van de rioolheffing te beïnvloeden. Om dit te bewerkstelligen zou de vervanging en verbetering van de riolering kunnen worden getemporiseerd. Echter in het ontwerp GRP is nu al opgenomen dat we alleen riolering vervangen waarvan de levensduur, door reparatie of renovatie niet meer kan worden verlengd. Temporisering hiervan is daarom uit het oogpunt van de volksgezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving niet wenselijk.

Beperken van de beheers- onderhoudskosten is ook een mogelijkheid om de hoogte van de rioolheffing te beïnvloeden. Om hieraan invulling te geven inspecteren we alleen riolering die ouder is dan vijftien jaar en gaan we de inspectie van de riolering koppelen aan de reinigingscyclus. Daarnaast gaan we in de planperiode een onderzoek uitvoeren naar risico-gestuurd inspecteren en reinigen. Daarbij wordt riolering die bij problemen een grotere impact hebben vaker geïnspecteerd en/of gereinigd, dan riolering waarbij dat niet zo is. Ook kijken we met andere gemeenten waar kostenbesparing op operationeel vlak mogelijk is.

Situatie/probleemstelling

Om over de gehele beschouwde periode 2013 tot en met 2077 kostendekkend te zijn, zou de rioolheffing per 1 januari 2018 €378,- per heffingseenheid moeten bedragen. De rioolheffing bedraagt in 2017 echter €274,80, hetgeen lager is dan de benodigde rioolheffing van €378,-.

Indien wordt uitgegaan van een jaarlijkse stijging van 3% (exclusief de verwachte inflatie) wordt in 2029 een kostendekkend tarief van €386,- bereikt. Tot ongeveer 2028 loopt de tariefontwikkeling dan ongeveer gelijk met de lasten. Na 2028 zou de rioolheffing dan ongeveer gelijk kunnen blijven, maar neemt de voorziening riolering wel af omdat de kosten verder doorgroeien. Dit is het beeld van de tariefs- en kostenontwikkeling van dit moment. In het volgende GRP dat in 2022 wordt opgesteld kan dit beeld worden bijgesteld op basis van de gegevens van dat moment.

De heffing van €378,- is (fors) lager dan in het vorige GRP (€535,-) berekend. Dit wordt veroorzaakt door de volgende redenen:

- De rente voor de kapitaallasten is fors naar beneden gegaan. In het GRP 2013-2017 is gerekend met 5% rente, nu met 2%.
- Werkzaamheden zijn uitgesteld ten opzichte van de planning in GRP 2013-2017.
- De gehanteerde eenheidsprijzen zijn op de Zwijndrechtse situatie toegesneden.
- Er is een afweging gemaakt tussen renoveren/relinen en vervangen.
- Werkzaamheden zijn nu (nog) beter op elkaar afgestemd.